

Gemeenschappelijke verklaring

“Van immobiliteit naar mobiliteit: nu handelen om het tij te keren!”

**Brussel
28-03-2018**

Inleiding

De werkzaamheden van de ministers van Mobiliteit en hun administraties om tot een interfederale mobiliteitsvisie te komen, zijn aan de gang. Aangezien de federale en gewestelijke adviesraden (CESW, CRB, ESRBHG en SERV), als instellingen van het sociaal-economisch overleg, tot op heden nog niet formeel bij dit proces werden betrokken, hebben ze het initiatief genomen om een gemeenschappelijke verklaring uit te brengen waarin ze vier kernboodschappen aanbrengen die de ministers van Mobiliteit in aanmerking moeten nemen bij de opstelling en de concretisering van de interfederale mobiliteitsvisie.

1 Betrek de sociale partners

De mobiliteitsproblematiek is een collectieve verantwoordelijkheid die enkel op een geïntegreerde manier en met respect voor ieders bevoegdheden in overleg met de sociale partners kan worden opgelost.

Momenteel wordt door de ministers van Mobiliteit en hun administraties in besloten kring gewerkt aan een interfederale mobiliteitsvisie en aan acties om deze visie ten uitvoer te leggen. De federale en gewestelijke adviesraden vinden het onaanvaardbaar dat ze niet formeel werden betrokken bij dit proces.

Complexe sociaaleconomische kwesties zoals de mobiliteitsproblematiek moeten met de betrokkenheid van de sociale partners worden opgelost. Ze hebben immers een meerwaarde ter zake aangezien :

- de mobiliteitsproblemen een diepgaande impact hebben op een belangrijke groep van mobiliteitsgebruikers die door de sociale partners worden vertegenwoordigd.
- de sociale partners een uitgebreide terreinkennis hebben over de mobiliteitsproblemen die bedrijven en burgers ervaren. Vanuit hun unieke positie kunnen ze erover waken dat het mobiliteitsbeleid het sociaaleconomisch weefsel versterkt.
- het woon-werkverkeer een vierde van alle verplaatsingen en meer dan 60% van het verkeer tijdens de spitsuren vertegenwoordigt. Met de bedoeling het woon-werkverkeer duurzamer en vlotter te laten verlopen, maken de sociale partners in het kader van de interprofessionele akkoorden en de collectieve arbeidsovereenkomstenafspraken over de financiële werkgevers- en werknemersbijdragen in de kosten van het woon-werkverkeer, de financiering van het 80/20-systeem en mogelijkheden waarmee woon-werkverplaatsingen kunnen worden vermeden.
- de sociale partners de regeringen adviseren over instrumenten die een gedragswijziging in de richting van een duurzamere, intermodale mobiliteit kunnen aanmoedigen, zoals het mobiliteitsbudget en het (para)fiscaal kader voor het woon-werkverkeer. Om succesvol te zijn, moet deze transitie een breed maatschappelijk draagvlak genieten. Samen kunnen de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de federale en de gewestelijke adviesraden voor dat draagvlak zorgen.
- de sociale partners zich inspannen om duurzaam woon-werkverkeer te bevorderen in het kader van werkbaar werk.

2 Maak onmiddellijk werk van meer coherente actie

De mobiliteitssituatie in ons land is dermate zorgwekkend dat er dringend nood is aan bijkomende actie. Zonder bijkomend ingrijpen zullen de mobiliteitsproblemen steeds nijpender worden en hun negatieve gevolgen voor de maatschappij almaar omvangrijker.

Verschillende initiatieven en oplossingen worden los van elkaar op verschillende beleidsniveaus genomen. Daarom moeten er onmiddellijk afspraken worden gemaakt tussen de verschillende beleidsniveaus om de coherentie tussen hun respectief mobiliteitsbeleid te garanderen.

Over grote investeringsdossiers of plannen met een regio-overschrijdende mobiliteitsimpact moeten gezamenlijke afspraken gemaakt worden zodat ze zo snel en efficiënt mogelijk kunnen worden gerealiseerd.

3 Activeer de bestaande coördinatie-organen en maak ze transparanter

Om het beleid van de verschillende beleidsniveaus op elkaar af te stemmen, werden in het verleden verschillende organen voor interregionaal en interfederaal overleg over mobiliteit opgericht of vooropgesteld. Zo zijn er het Executief Comité van de ministers van Mobiliteit, het Overlegcomité, het GEN-comité, het interregionaal overlegplatform over de kilometerheffing en de vooropgestelde hoofdstedelijke gemeenschap van Brussel.

De sociale partners stellen vast dat het overleg in deze organen vaak niet de verwachte resultaten oplevert en dat eenieder te vaak binnen zijn eigen bevoegdheidsgebied blijft zonder naar consensus te streven. Bovendien zijn deze organen weinig transparant voor de buitenwereld en leiden ze zelden tot concrete oplossingen.

De sociale partners zijn ervan overtuigd dat deze organen een meerwaarde kunnen betekenen vanuit het oogpunt van coherentie en doeltreffendheid van het mobiliteitsbeleid. Ze roepen dan ook op om deze organen optimaal te benutten door een oplossingsgerichte benadering toe te passen en om hun werking transparanter te maken, met name ten aanzien van de sociale partners.

4 Maak afspraken om een duurzamere bereikbaarheid te garanderen

Het doel van het mobiliteitsbeleid moet er volgens de sociale partners in bestaan te garanderen dat de tewerkstellingspolen, de economische poorten en logistieke centra op een zo duurzaam mogelijke wijze bereikbaar blijven voor zowel het goederen- als het personenvervoer. Dit betekent dat:

- de burgers op een betaalbare, veilige en efficiënte manier toegang hebben tot goederen en diensten, arbeidsplaatsen en het sociaal maatschappelijk leven;
- de ondernemingen op een competitieve, veilige en efficiënte manier toegang hebben tot hun grondstoffen en hun goederen en diensten op dezelfde manier kunnen afleveren;
- de impact van de mobiliteit op het leefmilieu en de volksgezondheid wordt geminimaliseerd. Zodoende draagt het mobiliteitsbeleid ook bij aan de realisatie van de internationale klimaatdoelstellingen waartoe België zich heeft geëngageerd.

Een uitgebalanceerde mix van beleidsinstrumenten is daarvoor nodig. Deze instrumenten kunnen enkel effectief zijn mits goede afspraken tussen de verschillende beleidsniveaus in overleg met de sociale partners.

Met het oog op een duurzamere bereikbaarheid, moet er volgens de sociale partners worden ingezet op meer multimodaliteit, investeringen in mobiliteit, slimmere fiscaliteit, en op het faciliteren van innovatieve mobiliteitsoplossingen. Het betreft hier een niet-exhaustieve lijst van instrumenten die een verdere invulling verdienen en het voorwerp zouden moeten zijn van verder interfederaal overleg met de sociale partners.

4.1 Meer multimodaliteit

Het spoor is de ruggengraat van het vervoer in België waar de regionale mobiliteitsoperatoren moeten kunnen op aansluiten en mee samenwerken. Het interfederaal overleg moet, in het belang van de mobiliteitsgebruiker, zowel operationeel als infrastructureel meer multimodaliteit mogelijk maken door:

- het aanmoedigen van de vervoersoperatoren:
 - tot onderlinge afstemming op het vlak van dienstregeling en reizigersinformatie;
 - om de programmatuur die ze gebruiken open te stellen voor externe ontwikkelaars;
 - om gebruik te maken van een intelligent interoperabel betaalsysteem en te voorzien in geïntegreerde multimodale abonnementen die rekening houden met doelgroepen die een verminderd tarief genieten ;
 - om een open data politiek te voeren , zowel voor de verschillende beleidsniveaus als voor ontwikkelaars van beleidsinstrumenten en operationele tools;
- het ondersteunen van actieve modi (bv. fietsen, wandelen), autodeelsystemen (bv. carpooling en carsharing) en fietsdeelsystemen;
- het invoeren van een mobiliteitsbudget dat multimodaliteit en het gebruik van duurzamere vervoersmodi bevordert;
- het faciliteren van een coherent beleid rond mobility as a service (MAAS).

4.2 Investerings in mobiliteit

Het interfederaal overleg moet de investeringsagenda's voor mobiliteitsinfrastructuur maximaal op elkaar afstemmen. Het moet eveneens een stabiel lange termijnkader aanbieden dat ook meer mogelijkheden biedt voor alternatieve financiering van de investeringsprojecten.

De sociale partners denken hierbij onder meer aan de investeringen in het kader van de bereikbaarheid van Brussel en de nationale luchthaven, het GEN, het spoor en de pijpleidingen.

4.3 Slimmere fiscaliteit

Fiscaliteit is een belangrijk beleidsinstrument als hefboom voor gedragsveranderingen naar een duurzamere mobiliteit waarbij de sociale partners een belangrijke rol willen vervullen via het sociaal overleg.

Het interfederaal overleg moet ervoor zorgen dat het fiscaal beleid op de verschillende bevoegdheidsniveaus de klimaatdoelstellingen ten goede komt en de verkeerscongestie vermindert. Het fiscaal beleid op één bepaald bestuursniveau mag niet contraproductief zijn voor de realisatie van deze doelstellingen op een ander niveau. Het fiscaal systeem moet:

- een duurzame modal shift bevorderen;
- coherent zijn voor de gebruiker op het Belgische grondgebied.

4.4 Innovatieve mobiliteitsoplossingen faciliteren

Het interfederaal overleg moet ruimte creëren opdat regio-overschrijdende innovatieve mobiliteitsoplossingen zich kunnen ontwikkelen. Deze mobiliteitsoplossingen kunnen onder meer betrekking hebben op nieuwe vervoersmodi en op digitale toepassingen.